

# Broedvogels Prise D'eau

BROEDVOGELINVENTARISATIE IN HET DUINGEBIED LANGS DE WATERLEIDINGWEG (PRISE D'EAU) IN DE KENNEMERDUINEN EN DUIN EN KRUIDBERG IN HET VOORJAAR VAN 1980.

## Het geïnteriseerde gebied.

In het voorjaar van 1980 is een strook van het duingebied ten noorden, oosten en westen van de waterleidingweg op broedvogels onderzocht.

De volgende gebieden zijn geïnteriseerd: de Slinger (Duin en Kruidberg), Groot Doornen, Klein Doornen, Zeeveld, Rietmattendel, Koekoeksbos, Manege en een gedeelte van de Ezelwei (Kennemerduinen).

Het gebied beslaat een oppervlakte van ca. 150 ha.

## Het weer.

De weersomstandigheden in het voorjaar van 1980 waren bijzonder gunstig voor het verrichten van inventarisatiewerkzaamheden. Na een koud begin van de inventarisatieperiode (eind maart) met veel bewolking en met temperaturen die nauwelijks boven de 5° c. uitkwamen, werd het in de loop van april zonniger weer. In de maand mei was het zonnig weer (veel N.O. wind). In deze maand viel slechts af en toe regen. Het mooie weer zette zich voort in de maand juni (temp. + 20° c.). Na 14 juni verslechterde het weer aanmerkelijk. Tot eind juli regende het bijna permanent. Slechts af en toe was sprake van een kortstondige opklaring.

## Globale schets van de vegetatie in het geïnteriseerde duingebied.

De duinruggen in en rond het gebied zijn voor een groot gedeelte begroeid met duindoornstruweel (met plaatselijk kruipwilg en liguster), evenals de hogere gedeelten van de valleien (plaatselijk met liguster, vlier, meidoorn en kruipwilg).

In de beschutting van hellingen en bospartijen en op humusrijkere plaatsen hebben zich hoge soortenrijke struwelen (meidoorn, egelantier, kardinaalsmuts, berk, enz.) ontwikkeld, met name in Klein Doornen, Koekoeksbos, Zeeveld, Slinger. In mindere mate in Ezelwei, Manege en Groot Doornen.

Loofbossen van zomereik, trilpopulier, zwarte populier en zachte berk vinden wij in de valleien van de Rietmattendel, Koekoeksbos, Groot Doornen, Slinger en met name in de vallei van het Zeeveld.

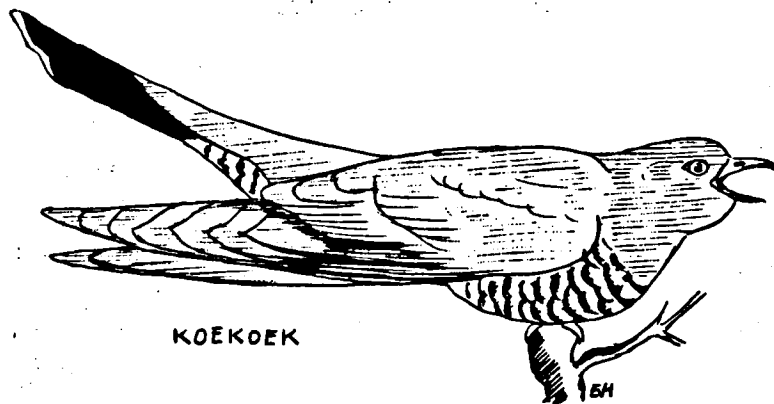
In alle valleien zijn nog kleine oppervlakten berkenbos. Gesloten berkenbos in Koekoeksbos, Ezelwei, Klein Doornen, Zeeveld, Slinger en Groot Doornen. Open berkenbos met gemengd struweel in Manege, Koekoeksbos, Klein Doornen, Zeeveld, Ezelwei, Groot Doornen en Slinger. Duinberkenbos met duinriet plaatselijk.

Op sommige plaatsen heeft het berkenbos plaats gemaakt voor struweel van kardinaalsmuts, duindoorn, duinriet en/of liguster (in bijna alle valleien, evenals meer soortenarme duinrietruigtes).

Lage lichte bossen (voorn. balsempopulier) komen voor in de Slinger, Klein Doornen en Zeeveld.

Mosvelden vinden wij in Ezelwei, Klein Doornen en Groot Doornen (langs de prise d'eau en gasleiding). Mosvelden met verspreid liguster, kruipwilg en soms ook met duinriet worden vooral aangetroffen in Ezelwei, Groot Doornen, Rietmattendel en Slinger. Op verstuiwingen en vergravningen treffen wij een begroeiing van helm aan met in kleine oppervlakten duingrasland.

De oevers langs de proefinfiltratie in de vallei Klein Doornen zijn begroeid met een ruige vegetatie die kenmerkend is voor voedselarme, instabiele milieu's (brandnetel, hondsdraf, enz.).



KOEKOEK

#### De methode van inventariseren.

De gebieden zijn geïnventariseerd met behulp van de bij de vogelwerkgroep Haarlem gebruikelijke methode. Dat wil zeggen dat zingende mannetjes zijn geteld en dat niet bewust is gezocht naar nesten van vogels. Als minimumnorm voor 'broedgeval' is aangehouden twee of meer waarnemingen van zingende vogels op een zelfde plaats. Als norm voor

'mogelijk broedgeval' is één waarneming van een zingende vogel aangehouden.

De inventarisatie is eind maart 1980 gestart.

De resultaten van de inventarisatie.

De resultaten van de inventarisatie worden hierna per gebied weergegeven. Achterin het verslag is een tabel met de totale aantallen broedvogels opgenomen.

De Slinger en Groot-Doornen.

Het onderzochte gebied ligt voor een groot deel in Duin en Kruidberg. Als natuurlijke grenzen van het gebied zijn, evenals bij de andere gebieden, de heuvelruggen die het gebied omsluiten aangehouden. Als zuidgrens is de noordhelling van Klein Doornen, met daarlangs de noordelijke wandelweg, aangehouden. In het oosten wordt het gebied begrensd door een duindoornhelling (de grens van Duin en Kruidberg). Het gebied (Groot Doornen) loopt in noord-oostelijke richting over in de vallei de Slinger. De noord- en westgrens van het gebied worden eveneens gevormd door heuvelruggen. Het gebied wordt doorsneden door enkele paden (noordelijke wandelweg, weg naar zee).

Lijst van waargenomen vogels.

SOORT	BROED- GEVAL	MOGELIJK BR.GEVAL	OPMERKINGEN
Bergeend			meermalen 4-6 zien rondvliegen
Wilde eend			wel gezien, geen pulli waargenomen
Scholekster	1		altijd aanwezig, geen jongen waargenomen
Wulp	1	1	Steeds aanw., geen jongen waargenomen
Torenavalk	1		6 jongen geringd
Houtsnip	3		
Houtduif	6		
Tortelduif	5 à 6		
Koekoek	2		altijd aanwezig, soms 2 tegelijk
Bosuil	1		2 jongen geringd

Ransuil	1	?	versch. vormen braakballen gevonden
Nachtzwaluw	2	1	op een avond 3 ex. in het gebied
Groene specht	2		1 broedhol bekend
Grote bonte specht	2	1	1 broedhol bekend
Boomleeuwerik	3		veel zang
Zwarte kraai	1		altijd aanwezig, waarsch. gebroed in Kl.Doornen
Kauw		1	in maart/april bij jachthuis
Ekster	2		jongen waargenomen
Vlaamse gaai			zeer weinig gezien/gehoord
Koolmees	37		
Pimpelmees	7		
Glanskop	9		
Staartmees		?	2x in geschikt biotoop gezien
Winterkoning	27		
Roodborst	22		
Nachtegaal	22		
Gekraagde roodstaart	23		
Merel	6		
Grote lijster	1		4 jongen zien uitvliegen
Zanglijster		?	2x gehoord
Sprinkhaanrietzanger	9		
Zwartkop	6		
Tuinfluit	1		
Grasmus	36		
Braamsluiper	2	1	
Fitis	60à70		
Tjiftjaf	9		
Heggenus	14		
Boompieper	20		
Spreeuw	10		
Ringmus		?	groepjes gezien
Kneu	3		

### Klein Doornen.

Het onderzochte gebied omvat Klein Doornen en het gebied noord-oostelijk daaraan grenzend tussen het Bokkenvlak en de zogenaamde noordelijke weg. De beide gedeelten worden gescheiden door een oud,

vlak geworden duin met vrij dichte duindoornbegroeiing. Als grenzen van Klein Doornen werden aangehouden de duinruggen rond de vallei en het rijwielpad Bergweg-richting zee.

Klein Doornen wordt in noord-zuid richting doorsneden door de waterleidingsweg. Sinds december 1975 vindt in het oostelijk deel van Klein Doornen infiltratie van Rijnwater plaats, waardoor een kunstmatig meertje is ontstaan met riet en brandnetels langs de oevers.

Lijst van waargenomen vogels.

SOORT	BROED- GEVAL	MOGELIJK BR.GEVAL	OPMERKINGEN
Bergeend	1	2	4-10 exemplaren regelmatig in en rond infiltratie, 1 x 8 pulli gezien
Krakeend	?	?	1 paar regelmatig aanwezig in infiltratie geen jongen gezien
Wintertaling		1	1 paar regelmatig aanwezig, later alleen alarmerend met pulli gezien
Wilde eend	2		
Slobeend			in maart 1-4 exemplaren, vermoedelijk doortrekkers
Kuifeend	?	?	1-3 paar aanwezig, waarvan 2 paar regelmatig
Waterhoen		2	2 paar regelmatig aanwezig
Meerkoet	2		2 paar waargenomen. Territoriumgevechten vastgesteld. 2 pulli gezien
Scholekster			dikwijls rustend op brugje infiltratie waargenomen, geen broedgeval
Wulp			wel alarmerend en zingend als paar waargenomen, maar vermoedelijk gebroed hebbend in Ezelwei
Houtsnip	1	1	
Houtduif	7		
Tortelduif	3		
Turkse tortel		1	1x zingend waargenomen
Koekoek	2		
Groene specht	1		
Grote bonte specht		1	
Boomleeuwerik	1	1	

Zwarte kraai	1		
Kauw	1		6 jongen geteld
Ekster	2		nest met 6 eieren, andere met jongen
Vlaamse gaai			2 x waargenomen
Koolmees	10	2	1 nest gevonden
Pimpelmees	1		
Glanskop	3		1 nest gevonden
Winterkoning	9	2	
Roodborst	3		
Nachtegaal	9		
Gekraagde roodstaart	9	1	
Paapje			2x zingend op verschillende plaatsen, geen broedgeval
Roodborsttapuit			2x zingend op zelfde plaats, geen broedgeval
Merel	7		
Sprinkhaanrietzanger	3	1	
Zwartkop	1		
Tuinfluit	2		
Grasmus	13	2	
Braamsluiper	2	1	weinig gehoord, maar dan wel fraaie zang, wegens verborgen gedrag toch als broedvogel aangemerkt
Fitis	48		
Tjiftjaf			2x gehoord op zelfde plek, vermoedelijk doortrekker
Heggemus	10		
Boompieper	7		
Spreeuw	8		2 nesten
Ringmus	6		
Kneu	5		
Sijs			6 exemplaren op trek fouragerend en zingend
Barmsijs			1x zingend overvliegend

N.B. Het bepalen van broedgevallen van watervogels is moeilijk door de dichte oeverbegroeiing met veel schuilmogelijkheden.  
 Roofvogels en uilen zijn niet waargenomen.  
 Draaihals: niet waargenomen, heeft in het verleden hier incidenteel gebroed.

Nachtzwaluw: tot en met 1975 regelmatige broeder in dit gebied, na waterinfiltratie niet meer gehoord of gezien.



Zeeveld (noordelijk gedeelte).

Het gebied omvat Rietmattendel, Ezelwei, Koekoeksbos en het noordelijke gedeelte van Zeeveld. Als noordgrens werd aangehouden het rijwielpad Bergweg-richting zee. Als zuidgrens het voetpad (dat zich ten oosten van het Koekoeksbos afsplitst van bovengenoemd rijwielpad) tot aan de waterleidingweg. De zuidgrens loopt vervolgens in noordelijke richting langs de waterleidingweg tot aan de heuvelrug die de Rietmattendel en Ezelwei omsluit. Deze heuvelrug (tot aan het rijwielpad richting zee) is als westgrens van het onderzochte terrein aangehouden.

Lijst van waargenomen vogels.

SOORT	BROED- GEVAL	MOGELIJK BR.GEVAL	OPMERKINGEN
Wulp			1x waargenomen
Bosuil			1x waargenomen
Houtduif	3	5	
Tortelduif		2	
Koekoek	3		
Nachtzwaluw			2x ten noorden van het gebied gehoord
Groene specht		1	2x een exemplaar buiten het gebied waargenomen

		1x buiten het gebied waargenomen
Grote bonte specht		
Boomleeuwerik	1	
Kauw	2	
Ekster	2	
Vlaamse gaai	2	
Koolmees	11	1
Pimpelmees		1
Staartmees		1
Winterkoning	5	5
Roodborst	5	5
Nachtegaal	4	
Gekraagde roodstaart	7	3
Paapje		1
Roodborsttapuit	1	
Merel	6	1
Zanglijster	1	
Sprinkhaanrietzanger	2	1
Zwartkop	1	2
Tuinfluitier	1	2
Grasmus	2	9
Braamsluiper	2	
Fitis	26	3
Tjiftjaf	4	1
Heggemus	5	5
Boompieper	5	4
Ringmus		1
Kneu	1	3
Goudhaan		1
Putter		1

N.B. In het gebied is 1x een vos waargenomen. Tevens is een vers  
gegraven hol van de vos gevonden.

Zeeveld (zuidelijk gedeelte).

Dit terrein omvat de Manege en een deel van het Zeeveld. Als noordgrens is het eerder beschreven voetpad en een deel van de waterleidingweg aangehouden (zuidgrens noordelijk gedeelte Zeeveld). Het terrein wordt in het westen en oosten door heuvelruggen begrensd. Als zuidgrens is aangehouden het voetpad dat het Zeeveld scheidt van het Lage Zeeveld en de Gleuf.



Lijst van waargenomen vogels.

SOORT	BROED- GEVAL	MOGELIJK BR.GEVAL	OPMERKINGEN
Wulp	1	3	
Groene specht		2	
Koolmees	10	6	
Pimpelmees		5	
Glanskop		1	
Staatmees		1	
Winterkoning	2	3	
Roodborst	3	6	
Nachtegaal	8	8	
Gekraagde roodstaart	1	4	
Roodborsttapuit	1	4	
Merel		2	
Sprinkhaanrietzanger	7	3	
Grasmus		6	
Braamsluiper		3	
Fitis	35	28	
Tjiftjaf	5	6	
Heggemus		5	
Boompieper	7	16	
Kneu		4	
Vink		1	
Spreeuw		1	

Lijst van waargenomen vogels: totale aantallen.

SOORT	BROED- GEVAL	MOGELIJK BR.GEVAL
Bergeend	1	2
Wintertaling		1
Wilde eend	2	
Waterhoen		2
Meerkoet	2	
Scholekster	1	1
Wulp	2	4
Houtsnip	4	1
Houtduif	16	5
Tortelduif	8à9	2

Turkse tortel		1
Koekoek	7	
Torenavalk	1	
Bosuil	1	
Ransuil		?
Nachtzwaluw	2	1
Groene specht	3	3
Grote bonte specht	2	2
Boomleeuwerik	4	2
Zwarte kraai	2	
Kauw	1	3
Ekster	4	2
Vlaamse gaai		2
Koolmees	68	9
Pimpelmees	8	6
Staartmees		2
Glanskop	12	1
Winterkoning	43	10
Roodborst	33	11
Nachtegaal	43	8
Gekraagde roodstaart	40	8
Paapje		1
Roodborsttapuit	2	4
Merel	19	3
Grote lijster	1	
Zanglijster	1	
Sprinkhaanrietzanger	21	5
Zwartkop	8	2
Tuinfluit	4	2
Grasmus	51	17
Braamsluiper	6	5
Fitis	169à179	31
Tjiftjaf	18	7
Heggemus	29	10
Boompieper	39	20
Spreeuw	18	1
Ringmus	6	1
Kneu	9	7
Goudhaan		1
Putter		1?
Vink		1

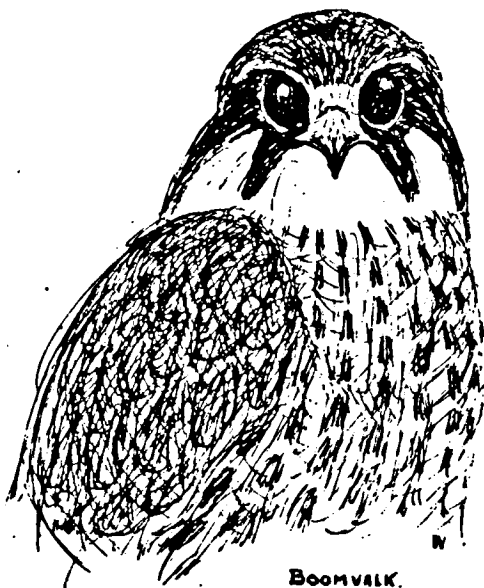
Tot besluit.

Met de inventarisatie kon om organisatorische redenen pas eind maart worden gestart. Gezien de resultaten van de inventarisatie doet dit weinig af aan de waarde van het onderzoek. De gegevens die de verschillende inventarisanen hebben verzameld, vertonen bij vergelijking weinig belangrijke verschillen. Alleen de resultaten van de inventarisatie van het zuidelijke gedeelte van het Zeeveld vallen iets tegen.

Een probleem bij het ordenen van de gegevens was dat niet altijd duidelijk was welke normen gehanteerd waren bij het indelen van waarnemingen in 'broedgeval' en 'mogelijk broedgeval'.

De volgende inventarisanen hebben aan het onderzoek meegewerkt: mevr. A. Antonisse, dhr. K. Drijver, dhr. H. Lorst (Slinger en Groot Doornen), mevr. A. van Galen, dhr. P. van Galen, dhr. C. de Groot (Klein Doornen), dhr. A. Kooy, dhr. E. van Huyssteeden, dhr. F.J.H. Cottaar (Zeeveld, noordelijk gedeelte), dhr. F. Dorel en de andere N.J.N.ers (Zeeveld, zuidelijk gedeelte).

Dit verslag werd samengesteld door C.J.W. Akkerman.



BOOMVALK.